

УДК 351:355.48-025.26

DOI: <https://doi.org/10.31470/2786-6246-2024-10-93-101>

Редзюк Вячеслав, декан факультету гуманітарної освіти і соціальних технологій Університету Григорія Сковороди в Переяславі, кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри публічного управління та адміністрування

Redziuk Vyacheslav, Dean of the Faculty of Humanitarian Education and Social Technologies of Hryhorii Skovoroda University in Pereiaslav, PhD in History, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Public Management and Administration

✉ redziuk@ukr.netORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-1762-5042>

Редзюк Наталія, доктор філософії (PhD), викладачка кафедри публічного управління та адміністрування Університету Григорія Сковороди в Переяславі

Redziuk Nataliia, Doctor of Philosophy (PhD), Lecturer at the Department of Public Management and Administration at Hryhorii Skovoroda University of Pereiaslav

✉ natatkachuk473@gmail.comORCID ID: <http://orcid.org/0000-0002-8697-349X>

ФОРМУВАННЯ ДЕРЖАВНОЇ ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ В УМОВАХ ГІБРИДНОЇ ВІЙНИ

FORMATION OF THE STATE INFORMATION POLICY OF UKRAINE IN THE CONTEXT OF HYBRID WARFARE

Анотація. У статті здійснено системний аналіз формування та розвитку державної інформаційної політики України в умовах гібридної війни. Обґрунтовано, що в умовах гібридної війни та повномасштабного вторгнення російської федерації в Україні формування державної інформаційної політики набуло особливо актуального значення. Глобальні трансформації нашої ери сприяють загостренню геополітичної конкуренції між провідними світовими гравцями та закладають основу для масштабних геокультурних змін. Необхідно чітко сформуванати та визначити проблеми інформаційної політики, адже на сьогодні нормативно-правові документи, які регламентують процес національної інформаційної політики несуть анахронічний характер. Проаналізовано правове забезпечення державної інформаційної політики, а саме: Закони України «Про інформацію», «Про доступ до публічної інформації» та ін.

Зазначено, що пріоритетами державної політики в інформаційній сфері є: 1) забезпечення інформаційної безпеки; 2) забезпечення розвитку інформаційного простору України та конституційного права громадян на інформацію; 3) відкритість та прозорість держави для своїх громадян; 4) створення позитивного міжнародного іміджу України.

Вказано, що основними напрямками та методами національної інформаційної політики є: забезпечення доступу громадян до інформації; створення національних інформаційних систем і мереж; зміцнення матеріально-технічної, фінансової, організаційної, правової та наукової основи інформаційної діяльності; забезпечення ефективного використання інформації; сприяння постійному оновленню національних інформаційних ресурсів, збагачення, збереження та створення загальної системи захисту інформації; сприяння міжнародному співробітництву в інформаційній сфері для захисту інформаційного суверенітету України; сприяння задоволенню інформаційних потреб закордонних українців. Зокрема у статті представлені основні методи інформаційної агресії росії проти України, включаючи дезінформацію; пропагування;

диверсифікацію громадської думки; психологічний та психотропний тиск; поширення чуток. Адже в умовах гібридної війни надважливим питанням постає інформаційна політика як ефективний інструмент функціонування інформаційного суспільства, пріоритетний напрямок внутрішньої та зовнішньої політики.

Ключові слова: гібридна війна, інформаційна війна, інформаційна політика, державна інформаційна політика, інформація.

Abstract. *The article provides a systematic analysis of the formation and development of the state information policy of Ukraine in the conditions of hybrid war. In the conditions of hybrid war and the full-scale invasion of the Russian Federation in Ukraine, the formation of the state information policy has acquired particularly urgent importance. The global transformations of our era contribute to the intensification of geopolitical competition between the leading world players and lay the foundation for large-scale geocultural changes. It is necessary to formulate and define the problems of information policy because, today, the regulatory and legal documents that regulate the process of national information policy are anachronistic. The authors analyzed the legal support of the state information policy, namely, the Laws of Ukraine's «On Information,» «On Access to Public Information,» and others.*

The priorities of state policy in the information sphere are: 1) ensuring information security; 2) ensuring the development of the information space of Ukraine and the constitutional right of citizens to information; 3) openness and transparency of the state for its citizens; 4) creating a positive international image of Ukraine.

The main directions and methods of national information policy are ensuring citizens' access to information; creating national information systems and networks; strengthening the material, technical, financial, organizational, legal, and scientific basis of information activities; ensuring the effective use of information; promoting the constant updating of national information resources, enriching, preserving and creating a general information protection system; promoting international cooperation in the information sphere to protect the information sovereignty of Ukraine; promoting the satisfaction of the information needs of Ukrainians abroad. The article presents the main methods of Russian information aggression against Ukraine, including disinformation, propaganda, diversification of public opinion, psychological and psychotropic pressure, and spreading rumors. After all, in the conditions of hybrid war, information policy becomes a significant issue – as an effective tool for the functioning of the information society, a priority direction of domestic and foreign policy.

Keywords: *hybrid war, information war, information policy, state information policy, information.*

Постановка проблеми. В умовах гібридної війни та повномасштабного вторгнення російської федерації в Україні формування державної інформаційної політики набуло особливо актуального значення. Адже глобальні трансформації нашої ери сприяють загостренню геополітичної конкуренції між провідними світовими гравцями та закладають основу для масштабних геокультурних змін. Необхідно чітко сформулювати та визначити проблеми інформаційної політики, бо на сьогодні нормативно-правові документи, які регламентують процес національної інформаційної політики, несуть анахронічний характер.

Варто розкрити зміст національної політики інформатизації та продемонструвати необхідність її вдосконалення. Пріоритетні напрями національної інформаційної політики України дають можливість запропонувати розширити перелік даних напрямів, визначених на законодавчому рівні. Потрібно вдосконалити перспективні шляхи оптимізації адміністративного законодавства, що регулюють всі аспекти захисту національного інформаційного простору від негативної інформації.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми нормативно-правового регулювання державної інформаційної політики України, у тому числі

за кордоном аналізуються політологами, соціологами, правознавцями, фахівцями з державного управління: Ю. Горбань, А. Луцькою, Ю. Моховою. Проблеми інформаційної війни висвітлювалися також у роботах В. Горбатенка, В. Горбуліної, О. Дзьобаня, К. Захаренка, О. Зернецької, О. Клименко, В. Ковалевського, Л. Коцур, В. Коцура, О. Литвиненко, Є. Магди, М. Пашкова, Г. Почепцова, О. Сосніного, М. Ожевана, Л. Чекаленка та ін. Зазначені автори аналізують проблеми врегулювання у чинній нормативно-правовій базі України державної інформаційної політики, визначають функції інформаційної політики, наукові підходи, а також сучасні можливості державної інформаційної політики.

Водночас відсутні системні дослідження теоретичних підходів до формування державної інформаційної політики України в умовах гібридної війни.

Метою статті є системний аналіз теоретичних підходів до формування державної інформаційної політики України в умовах гібридної війни.

Виклад матеріалу. Національна інформаційна політика є ефективним інструментом публічного та політичного життя різних соціальних груп, вільним доступом до влади та участю громадян в інформаційному суспільстві. На нашу думку, перш за все, необхідно проаналізувати термін «державна інформаційна політика». У статті 6 Закону України «Про інформацію» зазначається, що національна інформаційна політика – це сукупність основних напрямів і методів національної діяльності щодо отримання, використання, поширення та зберігання інформації [5].

Аналізуючи Закон України «Про доступ до публічної інформації», варто звернути увагу на статтю 6, в якій вказано, що «публічною інформацією з обмеженим доступом варто вважати службову інформацію [4], але в Україні відсутній відповідний політико-правовий інститут, який визначав би порядок, підстави та умови надання інформації грифу «службова інформація» [6]. Зокрема, на сайті Міністерства Юстиції, зазначається, що «службовою інформацією є інформація, що міститься в документах суб'єктів владних повноважень, які становлять внутрішньовідомчу службову кореспонденцію, доповідні записки, рекомендації, якщо вони пов'язані з розробкою напряму діяльності установи або здійсненням контрольних, наглядових функцій органами державної влади, процесом прийняття рішень і передують публічному обговоренню та/або прийняттю рішень, а також інформація зібрана в процесі оперативно-розшукової, контррозвідувальної діяльності, у сфері оборони країни, яку не віднесено до державної таємниці [9]».

У статті Л. Коцур зазначається, що «російська федерація вже упродовж тридцяти років веде проти України гібридну інформаційну війну, яку вона реалізує за допомогою широкого арсеналу інформації та медіа комунікаційних ресурсів, як внутрішнього, так і зовнішнього походження. Зокрема мова йде про тотальну узурпацію українського інформаційного простору російськомовним контентом, створення проросійських засобів масової інформації, безперервну реалізацію в українському інформаційному прості російських інформаційно-психологічних спецоперацій (ІПСО). Проте в Україні й до цього часу не вироблено чіткого алгоритму державної інформаційної політики» [7].

Варто наголосити на тому, що «гібридна» війна російської федерації проти України триває досі, що призводить до найбільших людських, територіальних та економічних втрат. Тому необхідно звернутися до дослідження питання інформаційної війни як складової гібридної практики, зокрема, це питання досліджує Ю. Горбань [2]. На прикладі втручання росії у внутрішні справи

України, він зупиняється на визначенні поняття «інформаційна агресія», розглядає методи та інструменти інформаційної війни в Україні.

Зокрема, варто звернути увагу на визначення поняття гібридної війни, яке в основному характеризується як поєднання класичної війни з використанням нерегулярних збройних формувань. Поняття «гібридна війна» також використовується у науковій літературі поряд з поняттями асиметричних конфліктів та нетрадиційної війни (ситуації, коли відкриті бойові дії не ведуться). Термін «гібридна війна» був уперше використаний Френком Г. Хоффманом, який вважав, що міжнародні конфлікти згодом набудуть ознак мультимодальності (тобто такі, що ведуться різними способами) та багатоваріантності, тобто не відповідатимуть традиційним уявленням про їхнє бачення [8].

Таким чином, гібридна війна – це війна, яка охоплює політичні, культурні, гуманітарні, економічні та інформаційні аспекти суспільства та державного функціонування. Має комбінований характер, передбачає численні політичні інтриги за політичне та економічне панування над об'єктом боротьби. Зазвичай жертвами такої війни стає громадянське суспільство. В умовах такого конфлікту практично неможливо відрізнити правду від вигадки, звичайних цивільних осіб від терористів. Прихована іноземна військова інтервенція, яку здійснюють групи бойовиків із сусідніх країн за підтримки високотехнологічних розвідувальних засобів поразки, надає цьому воєнному конфлікту ще більш заплутаний і двозначний характер [10].

Важливою особливістю гібридної війни є те, що міжнародне товариство натрапляє на факт агресії у його повному запереченні самою агресією. Гібридні збройні сили мають перевагу перед традиційною армією, яка діє у рамках чітко визначеного методу.

Особливості перебігу збройного конфлікту, відмінною рисою якого є відсутність прямих військових зіткнень регулярних військ України та РФ, підтримка останніх неурядовими силами (найманцями, сепаратистами), відносини з якими формально заперечуються, дають підстави стверджувати, що в Україні діє гібридна війна. Для ведення цієї війни використовуються брудні напади та методи, такі як підкуп, шантаж, залякування, викрадення людей, захоплення громадських об'єктів, місцевих органів влади та інфраструктури, організація та проведення актів тероризму, насильства та пограбувань. Разом з тим росія як держава-агресор, перекладає відповідальність за «брудну роботу» на недержавні угруповання (зокрема, військові [10]).

Країна-агресор також використовує широкий спектр введення методів гібридної війни, включаючи дезінформацію («спотворювальне дзеркало»); спекуляції на історії; заперечення агресії; поширення дезінформації для дестабілізації ситуації у країні; спроби створити проросійську коаліцію у міжнародній політиці. До цього слід додати активну інформаційну кампанію, спрямовану на створення позитивного образу росії у Європі; «показна миротворчість» (гуманітарні конвої); переміщення військової техніки через межі, що заперечується самою РФ; залучення російських розвідувально-диверсійних груп; терористичні акти тощо [8].

Найважливішим компонентом ведення росією «гібридної війни» проти України, на нашу думку, є інформаційний, адже активне використання інформаційного фронту зумовлене насамперед тим, що він застосовується серед населення у зоні конфлікту та серед населення країни, проти якої здійснюється агресія; серед громадян країни-агресора та міжнародної спільноти. Таким чином, забезпечується швидка дія на розумову діяльність всіх сторін конфлікту.

Важливим компонентом інформаційної війни стали симулякри – образи того, що насправді не існує. Прикладами таких симулякрів є «фашисти в Києві», «звірства каральних батальйонів», «розіп'яті хлопчики», застосування Україною забороненої зброї. Стратегічна мета використання цих симулякрів – замінити чесну природу конфлікту «інформаційними фантомами», вигідними для агресора.

Національний інститут стратегічних досліджень США та деякі західні експерти та вчені виділяють такі компоненти інформаційної війни: психологічна війна з метою впровадження ідей та думок, необхідних Кремлю, у суспільну та індивідуальну свідомість. Зокрема, вона передбачає дезорієнтацію населення; залякування свого народу образом ворога, тоді як супротивника власною силою; пропаганда своїх ідей у різний спосіб. Вони включають повідомлення, які поширюються з метою сформувати позитивне сприйняття певних дій у громадській думці, спровокувати певні емоції, установки, політичну поведінку серед населення, які вигідні організатору.

Варто виділити такі основні методи інформаційної агресії, що використовуються в рамках гібридної війни Росії проти України: 1) дезінформація та маніпуляція; 2) пропагування; 3) диверсифікація громадської думки; 4) психологічний та психотропний тиск; 5) поширення чуток [2, с. 138].

Тому на нашу думку, необхідно сформувати передовий правовий інструментарій, який буде застосовано для подолання інформаційних загроз прав і свобод людини та громадянина і для держави зокрема. Ми вважаємо, що державна інформаційна політика – це сукупність напрямів і методів реалізації комплексу взаємопов'язаних правових заходів і характер організації, спрямований на отримання, використання, поширення і зберігання інформації, для управління об'єктами з метою досягнення бажаних результатів.

Російська інформаційна агресія та епідемія фейків у ЗМІ, що поширилася по всьому світу, викликали серйозну необхідність реагування на ці явища у Європі на глобальному рівні. Європейський парламент перейнявся схваленням власної резолюції щодо боротьби з антиєвропейською пропагандою, що розповсюджується по всьому ЄС, і відбив основні засади цієї протидії у документі під назвою «Стратегічна комунікація ЄС як протидія пропаганді третіх сторін», прийнятому 23 листопада 2016 р.

Наслідуючи приклад Європарламенту та відповідаючи на виклики сьогодення в Україні, Указом Президента України № 47/2017 від 25 лютого 2017 р. затверджено Доктрину інформаційної безпеки України (далі – Доктрина) [3]. Вона визначає національні інтереси України в інформаційній сфері, їх реалізацію, напрями та пріоритети державної політики в інформаційній сфері. Документ роз'яснює принципи формування та реалізації державної інформаційної політики, насамперед, пов'язані з протидією деструктивному інформаційному впливу російської федерації в умовах розв'язаної нею гібридної війни, з використанням новітніх інформаційних технологій впливу на свідомість громадян, спрямованих на розпалювання міжнародної та релігійної ненависті, пропаганди агресивної загарбницької війни, зміни конституційного ладу чи будь-якого порушення суверенітету та територіальної цілісності України. Доктрина ґрунтується на принципах поваги до прав і свобод громадян, поваги людської гідності, захисту законних інтересів особи, суспільства та держави, забезпечення суверенітету та територіальної цілісності України. Безпосередньо реалізацією Доктрини займаються такі органи, як: Рада національної безпеки та оборони України; Кабінет Міністрів України; Міністерство інформаційної політики України; Міністерство закордонних справ України; Міністерство оборони України;

Міністерство культури України; Державне агентство України з питань кіно; Національна рада України з питань телебачення та радіомовлення; Державний комітет з питань телебачення і радіомовлення України; Служба безпеки України; Державна служба спеціального зв'язку та захисту інформації України; Національний інститут стратегічних досліджень.

Національні інтереси України в інформаційній сфері визначено так:

- 1) як життєво важливі інтереси людини: забезпечення конституційних права і свободи людини на збирання, зберігання, використання та поширення інформації; забезпечення конституційних прав на недоторканність приватного життя; захист від деструктивних інформаційно-психологічних впливів;
- 2) як життєво важливі інтереси суспільства та держави: захист українського суспільства від агресивного впливу деструктивної пропаганди, особливо з боку рф; захист українського суспільства від агресивного інформаційного впливу рф, спрямованого на пропаганду війни, розпалювання міжнаціональної та релігійної ворожнечі, насильницьку зміну конституційного ладу або будь-яке порушення суверенітету чи територіальної цілісності України; всебічне задоволення потреб громадян, підприємств, установ та організацій всіх форм власності у доступі до правдивої та об'єктивної інформації; забезпечення вільного поширення інформації, крім випадків, передбачених законом; розвиток та захист національної інформаційної інфраструктури; збереження та примноження духовних, культурних та моральних цінностей українського народу; забезпечення всебічного розвитку та функціонування української мови у всіх сферах суспільного життя на всій території України; вільний розвиток, використання та захист мов національних меншин та сприяння вивченню мов міжнародного спілкування; зміцнення інформаційних зв'язків з українською діаспорою, що сприяє збереженню її етнічної та культурної самобутності; розвиток медіакультури суспільства та соціально відповідального медіадовкілля; формування ефективної правової системи для захисту особистості, суспільства та держави від деструктивного впливу пропаганди; створення системи та механізмів захисту від негативного зовнішнього інформаційного та психологічного впливу, особливо пропаганди, на основі положень міжнародного права; розвиток інформаційного суспільства, зокрема його технологічної інфраструктури; безпечне функціонування та розвиток національного інформаційного ландшафту та його інтеграція у європейський та світовий інформаційні ландшафти; розвиток стратегічної комунікаційної системи України; ефективна взаємодія органів державної влади та громадянського суспільства у формуванні та реалізації державної політики в інформаційній сфері; забезпечення розвитку інформаційно-комунікаційних технологій та інформаційних ресурсів України; забезпечення безпеки державної таємниці та іншої інформації, вимоги до захисту якої передбачені законодавством; створення позитивного іміджу України у світі, надання оперативної, точної та об'єктивної інформації міжнародній спільноті щодо подій в Україні; побудова системи закордонного мовлення України та забезпечення наявності іноземного українського каналу у кабельних мережах та у супутниковому мовленні за межами України.

Сучасні загрози національним інтересам та національній безпеці України у сфері інформації, на нашу думку, визначаються таким чином:

- проведенням спеціальних інформаційних операцій, спрямованих на підрив обороноздатності, деморалізацією особового складу Збройних Сил України, провокуванням екстремістських проявів, нагнітанням паніки, загостренням та дестабілізацією суспільно-політичної та соціально-економічної ситуації, розпалюванням міжнародних та релігійних конфліктів в Україні; проведенням державою-агресором спеціальних інформаційних операцій в інших країнах з метою створення негативного образу України у світі;
- інформаційною експансією, що здійснюється державою-агресором та підконтрольними йому структурами, зокрема, шляхом розширення власної інформаційної інфраструктури на території України та інших країн;
- інформаційним домінування держави-агресора на тимчасово окупованих територіях;
- недостатнім рівнем розвитку національної інформаційної інфраструктури, що обмежує здатність України ефективно протистояти інформаційній агресії та проактивно діяти в інформаційному просторі з метою реалізації національних інтересів України;
- неефективністю державної інформаційної політики, недоліками у законодавстві щодо регулювання інформаційних відносин в інформаційній сфері, невизначеністю стратегічного нарративу, недостатнім рівнем медійної культури суспільства;
- поширенням закликів до радикальних дій, пропагандою ізоляційних та автономістських концепцій про співіснування регіонів України.

Пріоритетами державної політики в інформаційній сфері є [1]:

- 1) забезпечення інформаційної безпеки;
- 2) забезпечення розвитку інформаційного простору України та конституційного права громадян на інформацію;
- 3) відкритість та прозорість держави для своїх громадян;
- 4) створення позитивного міжнародного іміджу України.

Висновки. На нашу думку, для того, щоб оптимізувати адміністративне законодавство, яке регулює негативний інформаційний вплив на громадянське суспільство, необхідно збільшити перелік основних напрямів національної інформаційної політики, які закріплені у Законі України «Про інформацію». Зокрема, основними напрямками та методами національної інформаційної політики мають бути: розвиток українського інформаційного простору, створення національної системи стратегічної комунікації, інформаційна реінтеграція на тимчасово окупованій території Криму, непідконтрольних територіях Луганської, Донецької, Запорізької, Миколаївської, Харківської, Херсонської областей, популяризація України та її цінностей у світі.

Список використаних джерел:

1. Doctrine of information security of Ukraine. URL: <https://rm.coe.int/doctrine-of-information-security-of-ukraine-developments-in-member-sta/168073e052> (дата звернення: 21.10.2024).
2. Горбань Ю.О. Інформаційна війна проти України та засоби її ведення. *Вісник Національної академії державного управління при Президентові України*. 2015. №1. С. 136–141. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vnadu_2015_1_21 (дата звернення: 21.10.2024).
3. Доктрина інформаційної безпеки України. URL: <http://www.president.gov.ua/documents/472017-21374> (дата звернення: 21.10.2024).

4. Про доступ до публічної інформації: Закон України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-17#Text> (дата звернення: 21.10.2024).
5. Про інформацію: Закон України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12#Text> (дата звернення: 21.10.2024).
6. Костова Н. Порівняльний аналіз публічної інформації українського законодавства та деяких країн ЄС. *Часопис цивілістики*. 2017. URL: <http://dspace.onua.edu.ua/bitstream/handle/11300/9067/22.pdf.pdf?sequence=1&isAllowed=y> (дата звернення: 21.10.2024).
7. Коцур Л., Грига О. Державна інформаційна політика України: теоретико-методологічні парадокси воєнного часу. *Публічне управління: концепції, парадигма, розвиток, удосконалення*. 2023. №(4). С. 52–60. <https://doi.org/10.31470/2786-6246-2023-4-52-60>
8. Магда Є.В. Виклики гібридної війни: інформаційний вимір. Наукові записки Інституту законодавства Верховної Ради України. 2014. №5. С. 138–142. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nzizvru_2014_5_2 (дата звернення: 21.10.2024).
9. Міністерство Юстиції. Нове в законодавстві про інформацію. URL: https://minjust.gov.ua/m/str_35738 (дата звернення: 28.10.2024).
10. Радковець Ю. «Гібридна політика» сучасної Росії як стратегія реалізації її національної геополітики. URL: <http://bintel.com.ua/uk/article/gibrid-politics/> (дата звернення: 21.10.2024).

References

1. Doctrine of information security of Ukraine. *rm.coe.int*. Retrieved from <https://rm.coe.int/doctrine-of-information-security-of-ukraine-developments-in-member-sta/168073e052> [in English].
2. Horban, Yu. O. (2015). Informatsiina viina proty Ukrainy ta zasoby yii vedennia [Information war against Ukraine and means of its conduct]. *Visnyk Natsionalnoi akademii derzhavnoho upravlinnia pry Prezydentovi Ukrainy – Bulletin of the National Academy of Public Administration under the President of Ukraine*, 1, 136-141. Retrieved from http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vnadu_2015_1_21 [in Ukrainian].
3. Doktryna informatsiinoi bezpeky Ukrainy [Doctrine of information security of Ukraine]. *www.president.gov.ua*. Retrieved from <http://www.president.gov.ua/documents/472017-21374> [in Ukrainian].
4. Pro dostup do publichnoi informatsii: Zakon Ukrainy [On Access to Public Information: Law of Ukraine]. *zakon.rada.gov.ua*. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-17#Text> [in Ukrainian].
5. Pro informatsiiu: Zakon Ukrainy [On Information: Law of Ukraine]. *zakon.rada.gov.ua*. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12#Text> [in Ukrainian].
6. Kostova, N. (2017). Porivnialnyi analiz publichnoi informatsii ukrainskoho zakonodavstva ta deiakykh krain YeS [Comparative analysis of public information of Ukrainian legislation and some EU countries]. *Chasopys tsyvilistyky – Journal of Civil Studies*. Retrieved from <http://dspace.onua.edu.ua/bitstream/handle/11300/9067/22.pdf.pdf?sequence=1&isAllowed=y> [in Ukrainian].
7. Kotsur, L. & Hryha, O. (2023). Derzhavna informatsiina polityka Ukrainy: teoretyko-metodolohichni paradoksy voiennoho chasu [State information policy of Ukraine: theoretical and methodological paradoxes of wartime]. *Publichne upravlinnia: kontseptsii, paradyhma, rozvytok, udoskonalennia – Public administration: concepts, paradigm, development, improvement*, 4, 52–60. Retrieved from <https://doi.org/10.31470/2786-6246-2023-4-52-60> [in Ukrainian].
8. Mahda, Ye.V. (2014). Vyklyky hibrydnoi viiny: informatsiinyi vymir [Challenges of hybrid war: information dimension. Scientific Notes of the Institute of Legislation of the Verkhovna Rada of Ukraine]. *Naukovi zapysky Instytutu zakonodavstva Verkhovnoi Rady Ukrainy – Scientific Notes of the Institute of Legislation of the Verkhovna Rada of Ukraine*, 5, 138-142. Retrieved from http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nzizvru_2014_5_2 [in Ukrainian].
9. Ministerstvo Yustytzii. Nove v zakonodavstvi pro informatsiiu [Ministry of Justice. New in the legislation on information]. *minjust.gov.ua*. Retrieved from https://minjust.gov.ua/m/str_35738 [in Ukrainian].

10. Radkovets, Yu. «Hibrydna polityka» suchasnoi Rosii yak stratehiia realizatsii yii natsionalnoi heopolytyky [“Hybrid policy” of modern Russia as a strategy for implementing its national geopolitics]. *bintel.com.ua*. Retrieved from <http://bintel.com.ua/uk/article/gibrid-politics/> [in Ukrainian].

*Подано до редакції 30.10.24 р.
Прийнято до друку 01.12.24 р.*